

ÚTMUTATÓ ÉS TANANYAGBEOSZTÁS
Horváth Péter
Történelem 8. az általános iskolások számára
című tankönyvéhez

Oktatókutató és Fejlesztő Intézet

A tankönyvről

Horváth Péter esztétikailag is komoly értékeket felmutató nyolcadikos történelemtankönyve az *Olvasmányos történelem* sorozat záróköteté, amely teljes mértékben megfelel a kerettantervnek és összhangban áll a Nemzeti alaptantervvel. A tankönyv az 1920-as, 1930-as évektől a XX. század végéig összesen negyvenegy számozott leckében tárgyalja az egyetemes és magyar történelem eseményeit. A tizennyolc egyetemes történelmi lecke mellett húsz magyar történelemmel foglalkozó anyagrészt találhatók, és további három, az állampolgári ismereteket tárgyaló lecke.

„A tankönyvet úgy írtuk meg, hogy a tanulnivaló mellett mindig vannak benne színes, érdekes olvasmányok” – írja a szerző. Ennek megfelelően a megtanulandó tananyag viszonylag rövid, a tankönyv felét színes olvasmányok teszik ki. Az egyes leckék megfogalmazása rövid, tömör, ezzel együtt érdekes, és maximálisan figyelembe veszi az életkori sajátosságokat. A tankönyv jól tanítható és jól tanulható taneszköz, amely a tanulói érdeklődést gazdag pedagógiai eszköztárral ösztönzi. A változatos tipográfiai megoldások, a különböző betűkiemelések, a feladatok mellett alkalmazott jól megkülönböztethető ikonok a tanulhatóságot támogatják. A képeknek természetesen nem illusztratív, hanem határozott pedagógiai funkciójuk van. Ezt erősítik a képek mellett következetesen megjelenő feladatok is. A tanulók érdeklődésének felkeltésére kifejezetten alkalmasak lehetnek a gyerekek számára jól ismert filmek képkockái vagy a múltat rekonstruáló rajzok. A korosztály sajátosságaiból következően különösen vonzóak az internetes kutatásra buzdító feladatok.

A tanulók az alsóbb évfolyamokon már megtanulhatták a munkafüzet használatát. A pedagógia munkát ennél a tankönyvnél is a munkafüzet teszi teljessé, amelyet Csepela Jánosné készített **Játékos feladatok Horváth Péter Péter nyolcadikos tankönyvéhez** címmel (Raktári szám: NT-00881/M). A tankönyvet kislexikon, kronológia, név- és fogalommutató zárja, valamint megtalálhatjuk a tanév során megtanulandó új szakszavak jegyzékét is. A pedagógiai munka további kiegészítéseként a Nemzeti Tankönyvkiadó történelem atlaszát ajánljuk.

Tananyagbeosztásunk alapelvei

Heti kétórás tantárgyhoz igazodva tananyagbeosztásunk 74 tanóraára készült. A legfontosabb olvasmányok feldolgozására külön órákat terveztünk. Mivel a képekhez, ábrákhoz, térképekhez a tankönyv többnyire feladatokat is kínál, így külön kérdéseket, feladatokat a tanmenet tanulói tevékenység oszlopában nem közlünk, utalunk viszont a munkafüzet néhány fontos feladatára.

A tanmenetjavaslatban használt rövidítések, piktogramok:

F: a leckében kialakításra kerülő új fogalmak   **N:** a leckében szereplő fontosabb személyek

É: évszámok

T: topográfia

A „*Tanulói tevékenységek*” rovatban:

 ismeretszerzés térképről (tankönyvi térkép vagy a történelmi atlasz térképe)

 ismeretszerzés képekről, ábrákról – képek, ábrák összehasonlítása

O: ismeretszerzés forrásszövegből, olvasmányból, az olvasottak értékelése

K: kutatómunka, önálló feladat

Mf: a munkafüzet adott számú leckéjéből az órán megoldásra javasolt feladat

Tananyagbeosztás és tanmenetjavaslat

Óra	Téma (tankönyvi lecke)	Fogalmak, nevek, évszámok, topográfia	Tanulói tevékenység	Megjegyzés
1–2.	Év eleji ismétlés	A 7. évfolyamos tanterv alapján.	Csoportos vagy páros munka a tankönyv kérdései alapján. A tanulócsoport közösen készítsen szinkron időszalagot! Mf: 1., 2., 3., 9.	Idézzük fel az egyetemes és hazai történelem legkiemelkedőbb eseményeit, különös tekintettel a meghatározó, fordulópontokat jelentő történésekre, folyamatokra és a kor történelemformáló személyiségeire.
I. A világ az 1920-as és az 1930-as években				
Ismerjék a tanulók, hogy a Párizs környéki békek hogyan rajzolták át Európa térképét, értsék, hogy milyen okok vezettek a második világháború kitöréséhez. Ismerjék a nagy gazdasági világválság kibontakozásának okait és következményeit. Értsék a jelentőségét, példamutató jellegét annak, hogy az Amerikai Egyesült Államok a válságot demokratikus eszközökkel tudta kezelni. Értsék az összefüggést Hitler hatalomra jutása és a gazdasági válság között. Értsék és tudjanak beszámolni arról, hogy milyen a különbségek vannak a sztálini és a hitleri diktatúra között. Mutassák be a korszak néhány kiemelkedő politikai személyiségét, és értékeljék szerepüket, jelentőségüket.				
3.	1. Európa az első világháború után	F: békekonferencia, Népszövetség N: Clemenceau T: Párizs, Lengyelország, Csehszlovákia, Szerb–Horvát–Szlovén Királyság, Románia É: 1919	☒ Kemál-Atatürk pasa, a „Törökök Atyja”; A német békeszerződés ünnepélyes aláírása... ☒ Közép-Európa az első világháború után; Az új határok O: Törökország; A győztes hatalmak Mf: 1., 2., 3., 8.	Hívjuk fel arra a tanulók figyelmét, hogy a Párizs környéki békek számos új ellentét forrását jelentették, és hogy a nemzetállamok kialakítása nem sikerült maradéktalanul!
4.	2. Demokrácia vagy diktatúra	F: világhatalom, parlamenti demokrácia, fasiszta párt, náci párt, pártállam N: Mussolini T: Róma	☒ A Duce (1883–1945); Mussolini a feketeingesek élén; Charlie Chaplin; Rádiót hallgató nő; A Hajós Alfréd Uszoda sportolásra buzdító plakátja Mf: 1., 2., 5.	Mutassunk rá a diktatórikus és a demokratikus berendezkedés különbségeire!
5.	3. A nagy gazdasági világválság és az Egyesült Államok	F: tőzsde, részvény, munkanélküliség, világgazdaság, túltermelés N: Franklin Delano Roosevelt É: 1929–1933	☒ Éhségmenet Franciaországban; Londoni éhségtüntetés; Ingyenkonyha Amerikában; Otthonát veszített asszony gyerekeivel... ; Franklin Delano Roosevelt O: A „fekete napok”; Láncreakció a tőzsdén; Roosevelt egyik választási beszédéből Mf: 1., 4., 8	Mutassuk be a nagy gazdasági világválság pusztító hatását! Jelezzük, hogy Rooseveltnél megválasztásával a válság nem zárult le, csupán a kezelése kezdődött meg!
6.	4. A sztálini Szovjetunió	F: kommunista, Szovjetunió, proletárdiktatúra, személyi kultusz, tervgazdálkodás N: Lenin, Sztálin	☒ Lenin vezeti a népet; Sztálin; Éhező gyerekek a Szovjetunióban O: A bolsevikok ; A kolhozosítás	Ismertessük a proletárdiktatúra hatalomgyakorlásának jellegzetességeit!

			Mf: 1.,3., 5.	
7.	Gyötrelemek a Gulágon	F: Gulag N: Szolzszenyicin	☒ Szolzszenyicin egy Gulag-táborban; Női barakk	Feldolgozható az előző tanórával összevontan is. Hívjuk fel a figyelmet arra, hogy az elkülönítő táborok, kényszermunkatáborok alkalmazása nem volt új jelenség.
8.	5. Németország a két világháború között. Hitler hatalomra jutása	F: nemzetiszocialista, fajelmélet, antiszemitizmus, koncentrációs tábor, diktátor N: Hitler É: 1933 T: Németország	☒ Hitler: Egy nép, egy birodalom, egy vezér; Az ellenséges hatalmak mögött a zsidók állnak; A náci párt odacsap; A lángoló Reichstag; Hitler egy katonai parádén O: A sörpuccs; Néprádió; A Reichstag Mf: 2., 3., 5.,	Hangsúlyozzuk a sztálini és a hitleri diktatúra eltérő jellegét! Mutassunk rá a két társadalmi rendszerben kialakított ellenségkép különbözőségére!
9	A gyűlölet öröksége	F: antiszemitizmus, véraldozat, fajelmélet	☒ A nyilas terror Dunába lőtt áldozatainak emlékére készült emlékmű Mf: A gyűlölet öröksége (Olvasmány)	Hangsúlyozzuk, hogy az antiszemitizmus nem a XX. század terméke és már évszázadokkal korábban jelen volt Európában! Mutassunk rá az antiszemitizmus által hangoztatott érvek hamis voltára!
10.	6. A második világháború előestéjén	N: Franco tábornok F: müncheni konferencia, Harmadik Birodalom, antikomintern paktum T: Ausztria, Csehszlovákia, Spanyolország É: 1938. március, 1938. szeptember	☒ Hitler ünnepélyesen bevonul Bécsbe; Franco tábornok; Prágát elfoglalja a német hadsereg; A milicista halála; Utcai harc áldozatai Madridban a polgárháború idején 🕒 A Szudéta-vidék O: A Rajna-vidék megszállása; Guernica; Franco Mf: 1., 3., 4., 8.	Emlékeztessünk arra, hogy Hitler Ausztria bekebelezésével a Párizs környéki békék egyik legfontosabb tilalmát szegte meg!
11.	Összefoglaló-rendszerező óra		Mf: (Összefoglalás)	Csoportmunka a tankönyvi kérdések alapján. Közös megbeszélés.
12.	Ellenőrző, számonkérő óra			Az óra funkciója: Visszajelzés a tanárnak és a tanulóknak.

Óra	Téma (tankönyvi lecke)	Fogalmak, nevek, évszámok, topográfia	Tanulói tevékenység	Megjegyzés
II. Magyarország a két világháború között				
Tudják a tanulók, hogy Magyarországon a két világháború között korlátozott parlamenti demokrácia működött. A politikai és gazdasági konszolidáció eredményeképpen az ország belső viszonyai rendeződtek, a gazdaság fejlődni tudott, Magyarország kitört a politikai elszigeteltségből, de a kedvező folyamatoknak véget vetett a gazdasági világválság. Az ország egyre inkább Németország befolyása alá került, a németbarátság viszont folyamatos jobbrtolódást idézett elő a magyar belpolitikában. Lássák a tanulók azt az összefüggést, ami a területi revízió igénye és a második világháborúba való sodródás között fennáll. Ismerjék a tanulók a korszak legjelentősebb magyar politikusait, és tudják értékelni a szerepüket!				
13.	7. Forradalom és kommunista diktatúra	F: őszirozsás forradalom, Magyar Nemzeti Tanács, földosztás, Kommunisták Magyarországi Pártja, Tanácsköztársaság, Forradalmi Kormányzótanács N: IV. Károly, Károlyi Mihály, Kun Béla É: 1918. november 16., 1919. március 21.	☒ Forradalmárok 1918 októberében; A tömeg a Parlament előtt a köztársaság kikiáltását ünnepli; Kun Béla; A „Mindenkihez” kiáltvány; Magyar és cseh katonák a szobi Ipoly-hídon (1919) ☒ A Vix-jegyzék által követelt semleges terület O: A három legjelentősebb ellenzéki párt; A lánchídi csata; A Tisza-gyilkosság; IV. Károly lemondó nyilatkozatából; A Vix-jegyzék Mf: 1., 2., 3., 4., 5.	Mutassunk rá arra, hogy a Monarchia felbomlása után alakult kormányok a belső elégedetlenséggel, a gazdasági bajokkal és a külső, ellenséges támadással az antant támogatása nélkül nem tudtak megküzdeni.
14.	Vörös diktatúra – vörösteror	F: vörösteror, Lenin-fiúk N: Garbai Sándor, Szamuely Tibor	☒ Cserny József terrorcsoportja élén; Plakát a vörösteror időszakából; Páncélvonat a Tanácsköztársaság korából	„Nem ismerek erkölcsöst és erkölcstelen, csak egyet ismerek, ami használ a proletáriátusnak és azt, ami árt neki.” – mondta Kun Béla. Érdeemes rámutatni arra, hogy a terrorcsoportok működése igazolta Kun Béla kijelentését.
15.	8. Az ellenforradalom hatalomra jutása. Trianon	F: fehérterror, koalíciós kormány, kormányzó, revízió, irredentizmus N: Horthy Miklós T: Párizs, Trianon É: 1919. ősz, 1920. március 1.	☒ Horthy és a Nemzeti Hadsereg bevonulása Budapestre; Trianon-ellenes plakát; IV. Károly Győrben ☒ A „Vörös térkép”; O: Horthy Miklós beszédéből; Az ellenforradalom imája; A numerus clausus Mf: 1., 2., 3., 4., 5.	Mutassunk rá, hogy a rendet az antant támogatásával sikerült helyreállítani! Idézzük fel, hogy a kormányzói hatalom a magyar történelem milyen korszakaiban került előtérbe!
16.	Horthy Miklós (1868–1957)	F: ellenforradalmi kormány, Nemzeti Hadsereg	☒ Horthy Miklós; Vitézi érem Horthy arcképével; A kormányzó Mf: 1., 2., 3., 4.	Feldolgozható az előző tanórával összevontan is.
17.	9. A bethleni konszolidáció	F: pengő, kisantant, Egységes Párt N: Bethlen István	☒ Bethlen István (1874–1946); Csendőrök felügyelik a választást; Bethlen István egy nagygyűlésen beszél; Az újonnan bevezetett pengő 1926-ból; Kós Károly (1883–	Hívjuk fel a figyelmet arra, hogy a Bethlen-kormány alatt korlátozott parlamentarizmus érvényesült, a helyzet konszolidálódott, és a

			1977) O: A vitézi rend Mf: 1., 2., 4., 5.	gazdaság fejlődni tudott!
18.	10. Magyarország a gazdasági válság idején	F: Független Kisgazdapárt, Szociáldemokrata Párt, Nemzeti Munkaterv, nyilasok N: Gömbös Gyula, Szálasi Ferenc É: 1930. szeptember 1.	☒ A biatorbágyi viadukt és a lezuhant gyorsvonat; Gömbös Gyula (1886–1936); Gömbös és Mussolini; Nyilasellenes röplap O: A korszak legnagyobb tüntetése; A biatorbágyi merénylet Mf: 1., 2., 5., 7.	Mutassunk rá, hogy a gazdasági válság Magyarországon is a szélsőségek felerősödését hozta magával!
19.	11. Kényszerpályán a magyar külpolitika	F: első bécsi döntés, második bécsi döntés N: Teleki Pál T: Szlovákia, Kárpátalja, Észak-Erdély, Délvidék É: 1938, 1940	☒ Ciano olasz külügyminiszter és Ribbentrop német külügyminiszter; Horthy látogatása Hitlernél; A második bécsi döntést üdvözlő plakát A revízió sikerei 1938–1941 O: Részlet Teleki Pál egy bizalmas beszélgetéséből; Lengyel menekültek Magyarországon; Churchill Teleki öngyilkosságáról; Teleki Pál búcsúleveléből Mf: 1., 2., 4., 5., 6.	Hívjuk fel a figyelmet arra, hogy a Közép-Európában, így Magyarországon is a német befolyás folyamatosan erősödött! Emlékeztessünk Ausztria bekebelezésére és Csehszlovákia feldarabolására!
20.	12. Társadalom, életmód és kultúra a két világháború közötti Magyarországon	F: úri középosztály, városi polgárság, ipari munkás, parasztság, <i>Nyugat</i> N: Klebelsberg Kuno, Bartók Béla, Kodály Zoltán, József Attila, Móricz Zsigmond, Szent-Györgyi Albert	☒ Cséplés 1930 körül; Aba-Novák Vilmos: Székely vásár (1938); A világhírű Kandó-mozdony; A harmincas évek divatja; Szent-Györgyi Albert (1893–1986) szegedi laboratóriumában O: Puszták népe; Szent-Györgyi Albert Mf: 1., 2., 3., 4.	Emlékeztessünk a magyar társadalom kasztjellegére!
21.	<i>A Nyugat</i>	N: Ady Endre, Babits Mihály, Kosztolányi Dezső, Móricz Zsigmond		A téma jó lehetőséget ad az irodalommal való koncentrációra.
22.	A társadalmi fel-emelkedés lehetőségei		☒ Cserkésznapra hívó plakát; Cserkészigazolvány	A két olvasmány összevontan is feldolgozható.
23.	Összefoglaló-rendszerező óra		Mf: (Összefoglalás)	Csoportmunka a tankönyvi kérdések alapján. Közös megbeszélés.
24.	Ellenőrző, számonkérő óra			Az óra funkciója: Visszajelzés a tanárnak és a tanulóknak.

Óra	Téma (tankönyvi lecke)	Fogalmak, nevek, évszámok, topográfia	Tanulói tevékenység	Megjegyzés
III. A második világháború. Magyarország részvétele a háborúban				
Ismerjék és értsék a tanulók, hogy a második világháború legfőbb oka a Párizs környéki békerendszer revíziója és a hitleri agresszió volt. Ismerjék azokat az okokat, amelyek hatására Magyarország a világháborúba sodródott. Tudják elkülöníteni a háború egyes szakaszait és ismerjék fel a fordulópontjait! Ismerjék a korszak meghatározó politikai személyiségeit és katonai vezetőit, a világháború legfontosabb frontjait, összecsapásait, jellemző haditechnikáját!				
25.	13. A második világ-háború kezdete	F: Molotov–Ribbentrop-paktum, második világháború, furcsa háború, Maginot-vonal, Barbarossa-terv N: Winston Churchill É: 1939. szeptember 1.	☒ Molotov aláírja a paktumot; Korabeli gúnyrajz a Molotov–Ribbentrop paktumról; Korabeli karikatúra Lengyelország lerohanásáról; A katyni tömegsír feltárása 1943-ban; Német diadalmenet Párizsban; A Maginot-vonal metszete; London a légitámadás után; Winston Churchill (1874–1965) ☒ Lengyelország lerohanása O: A finn háború; A katyni vérengzés; A Maginot-vonal; Egy megvalósult kormányprogram Mf: 1., 2., 4., 5.	Mutassunk rá, hogy a német–szovjet meg-egyeződés szorosan össze-függ a második világháború kitörésével!
26.	14. Európai háborúból világháború	F: Vörös hadsereg, Wehrmacht, Atlanti Charta, Egyesült nemzetek nyilatkozata N: Zsukov, Rommel, Montgomery É: 1941. június 22., 1941. december 7. T: Leningrád, Moszkva, Pearl Harbor, Midway-szigetek, Sztálingrád	☒ Német szárazföldi alakulat ellenséges tűz alatt...; Lángoló hajók Pearl Harborban...; Rommel; Montgomery; Az angol gyalogság támad Észak-Afrikában; Kép a sztálingrádi csatából O: A midway-i csata; A sztálingrádi csata Mf: 1., 2., 3., 6.	Hívjuk fel a figyelmet arra, hogy a második világháború kiterjedt Észak-Afrikára, Ázsiára és a csendes-óceáni térségre is.
27.	15. A totális háború. A holokauszt	F: szőnyegbombázás, holokauszt, gettó, partizánmozgalom N: Tito T: Drezda, Auschwitz	☒ Német bombázó Anglia felett; Zuhanóbombázó akcióban; Drezda bombázás után; A végállomás: az auschwitzi koncentrációs és haláltábor; Tito (1892–1980); Varsó a gettófelkelés leverése után O: A sárga csillag; A Führer „Európája” A koncentrációs táborok Mf: 1., 2., 3., 4.	Emlékeztessünk rá, hogy a második világháború mindenen addiginál nagyobb szenvedést hozott! Ismétlés: Gyötrelmek a Gulágon; A gyűlölet öröksége.
28.	Hitler ellenfelei	F: Fehér Rózsa N: Sophie Scholl, Stauffenberg	☒ Sophie Scholl és testvére; Stauffenberg (1907–1947)	Emeljük ki a Hitlerrel szembeszállók bátorságát!
29.	16. Felülkerekednek a szövetségesek	F: D-nap, radar, T–31-es, Katyusa É: 1944. június 6. T: Szicília, Normandia	☒ Eisenhower tábornok...; A partraszállás jelene; Lángszóró; Kilőtt T-34-es Sztálingrádnál ☒ Keresd meg egy földrajzi	Mutassuk be a sztálingrádi csata, a szicíliai és a normandiai partraszállás stratégiai jelentőségét!

			atlaszban az Elba folyót! O: A rádióüzenetek; Egy partraszállásban részt vevő amerikai katona visszaemlékezéséből; A V-1 szárnyas bomba Mf: 1., 2.	
30.	17. A második világháború vége	F: V-1, V-2, kamikaze, atomfegyver, nürnbergi per N: É: 1945. május 9. 1945. szeptember 2. T: Teherán, Jalta, Potsdam, Ardennek, Hiroshima, Nagaszaki	☒ A „három nagy” Jaltában; A német „csodafegyver”; Amerikai és szovjet katonák; Náci vezetők Nürnbergben; O: A győztesek világháború utáni befolyási övezeteiről; Az atombomba Mf: 2., 3., 4.	Legyen egyértelmű a tanulók számára, hogy a háború után a befolyási övezetek a hadműveletek eredményeképpen alakultak ki, és ez évtizedekre meghatározta Közép- és Kelet-Európa sorsát.
31.	A második világháború haditechnikája	F: Manhattan-terv N: Szilárd Leó, Teller Ede É: 1945. augusztus 6., 9. T: Hiroshima, Nagaszaki	☒ Légi csata; Német tengeralattjáró; A szonár működési elve; A gyilkos gombafelhő	Az előző leckével összehasonlítva is feldolgozható.
32.	18. Magyarország a második világháborúban	F: munkaszolgálatos, hintapolitika, 2. magyar hadsereg, hintapolitika N: Teleki Pál, Bárdossy László, Kállay Miklós É: 1941. június 27., 1944. március 19. T: Don-kanyar	☒ Teleki Pál (1879–1941); Munkába induló munkaszolgálatosok; Lövészárok a Donnál; Német repülőgépek Budapest felett O: Kassa; A vonakodó csatlós; Egy katona visszaemlékezéséből Mf: 1., 2., 6., 8.	Legyen világos a tanulók számára, hogy a magyar politika a két világháború között kényszerpályán mozgott, a háborúba lépést az ország nem kerülhette el.
33.	A délvidéki tragédia	É: 1941. április 11. T: Jugoszlávia, Délvidék, Bácska	☒ Cseres Tibor: <i>Hideg napok</i> című regényének borítója; Kép a <i>Hideg napok</i> című filmből	Feldolgozható az előző leckével együtt.
34.	19. Magyarország a második világháború utolsó éveiben	F: sárga csillag, deportálás, gettó N: Szálasi Ferenc, Bajcsy-Zsilinszky Endre É: 1944. október 15.	☒ Az égő Pest látképe a Gellérthegyről; Zsidó írók könyveinek bezúzása (Budapest, 1944); Szálasi Ferenc kinevezése; A felrobbantott Lánchíd O: A „zsidókérdés”; Auschwitz-jegyzőkönyv; Bajcsy-Zsilinszky Endre, Raoul Wallenberg Mf: 1., 2., 5.	Magyarország a veszteségek oldalán fejezte be a háborút.
35.	Összefoglaló-rendszerző óra		Mf: (Összefoglalás)	Csoportmunka a tankönyvi kérdések alapján. Közös megbeszélés.
36.	Ellenőrző, számonkérő óra			Az óra funkciója: Visszajelzés a tanárnak és a tanulóknak.

Óra	Téma (tankönyvi lecke)	Fogalmak, nevek, évszámok, topográfia	Tanulói tevékenység	Megjegyzés
IV. A globalizálódó világ				
Tudják a tanulók, hogy a második világháború átrendezte a világpolitikai viszonyokat! Megkezdődött a gyarmati rendszer felbomlása, Európa kettészakadt. A világpolitikát a szovjet–amerikai szembenállás határozta meg, és ez a helyzet csak a Szovjetunió felbomlásával szűnt meg. Tudják a tanulók, hogy a polgári társadalmat különböző világnézetű, eltérő gondolkodásmódú, különböző vagyoni helyzetű emberek alkotják! Tudják, hogy a polgári társadalmakat parlamenti demokrácia, a magántulajdon tisztelete és az emberi jogok érvényesülése jellemzi. Ismerjék a tanulók a globalizálódó világ problémáit! Érzékeljék a gazdag és szegény országok közötti különbségeket, és értsék az eltérő fejlődés főbb okait! Ismerjék a legfontosabb nemzetközi szervezeteket és ezek feladatait!				
37.	20. A kétpólusú világ	F: Egyesült Nemzetek Szervezete, kitelepítések, szuperhatalom, hidegháború, Marshall-segély	☒ A New-York-i ENSZ-székház; Németek kitelepítése Köszegről; Egy amerikai újság képe a két szuperhatalomról; A vasfüggöny két oldala; A Marshall-segélyt népszerűsítő plakát ☒ Vedd sorra a történelmi atlasz alapján, hogy mely népeket érintették leg súlyosabban a kitelepítések! O: Az ENSZ alapító okmányából; Tito katonái előtt elmondott beszédéből; A „vasfüggöny”; Churchill „Európa gondolata” Mf: 1., 2., 3., 5.	A második világháború után Európa kettészakadt. Mutassuk be, hogy a két nagyhatalom szembenállása állandó feszültség forrása volt!
38.	21. A kommunista diktatúrák	F: blokád, megszállási övezetek, NATO, pártállami rendszer, áruhiány, hiánygazdaság T: Nyugat-Berlin, Német Szövetségi Köztársaság, Német Demokratikus Köztársaság	☒ Kép a berlini blokád idejéből; Propagandaplakát a szovjet győzelem vonatáról ☒ Németország és Berlin megszállási övezetei; A Szovjetunió érdekszférájába tartozó álszocialista országok O: A NATO; A csehszlovák példa Mf: 1., 2., 3., 4.	Mutassunk rá az összefüggésre, hogy a szovjetek által megszállt övezetekben szovjet típusú államberendezkedés jött létre! Ismertessük a kommunista diktatúrák jellegzetességeit!
39.	22. A hidegháború	F: hidegháború, koreai háború, vietnami háború; kubai rakétaválság, atomháború, berlini fal N: Truman, Rosenbergházaspár, Castro T: Észak- Korea, Dél Korea, Vietnam, Délkelet-Ázsia	☒ Az atombomba épp „meggyőzi” tárgyalópartnereit; Menekült gyerekek a koreai háború idején; Amerikai katonák harca Szöulban; Napalm-támadás a vietnami háborúban; B-52-es repülőkbombákat szórnak Vietnam földjére; Fidel Castro O: Truman amerikai elnök beszédéből; Az amerikai kémelhárítás Mf: 1., 2., 3., 4.	A hidegháborút a két világrendszer folyamatos szembenállása, kölcsönös fenyegetés és rettegés jellemezte. A helyi háborúkban a két szuperhatalom fegyverszállítással, időnként hadsereg bevetésével is támogatta a szembenálló feleket.
40.	A berlini fal	F: berlini fal T: Kelet-Berlin, Nyugat-Berlin	☒ Épül a hírhedt berlini fal; Menekülési kísérletek a berlini falnál	Az előző leckével együtt is feldolgozható.

41.	23. A harmadik világ erősebb államai	F: harmadik világ, észak-keleti ellenállás, zsidó állam N: Gandhi, Mao Ce-Tung T: Pakisztán, India, Kínai Népköztársaság, Izrael	☒ Gandhi fiatal korában; Gandhi londoni látogatása; Mao Ce-tung (1893–1976); A dalai láma; Az alapítási okirat: Izrael állam megszületése; David Ben Gurion, Izrael állam első minisztere 🌐 India 1947-es megosztása; Keresd meg a történelmi atlaszban Tibetet! Keresd meg a térképen Libanont és Izraelt! K: Tarts rövid beszámolót az arab–izraeli konfliktus legújabb fejleményeiről! O: Mahatma Gandhi; A Kínai Kommunista Párt 1966-ban; Vértürdő Pekingben; A Hezbollah; Tibet Mf: 1., 2., 3.	A második világháború végével számos korábbi gyarmat vagy megszállt terület elnyerte a függetlenségét.
42.	24. A déli féltéke	F: népességrobbanás, nyomor, monopólium, monokultúra, puccs N: Bokassa császár T: Fekete-Afrika, Latin-Amerika	☒ Bokassa császár; A nyomor a fényűző felhőkarcok tövében; Harcos egy közép-amerikai polgárháborúból; Fényűző város a sivatag szélén: Dubai 🌐 Fekete-Afrika elszegényedése; Éhínség a világban; Mutasd meg Chilét a történelmi atlaszban! O: Latin-Amerika államai Mf: 1., 2., 3., 4., 7.	Ismétlés: Az újkori gyarmatosítás okai. Lásd még a Che Guevaráról szóló olvasmányt!
43.	Che	F: CIA, gerilla N: Ernesto Che Guevara, Fidel Castro T: Argentína	☒ Che; Kuba egyik jellegzetessége a szivar; Kubai életkép: lakótelep Havannában	Az előző leckével együtt, összevontan is feldolgozható
44.	25. A globalizálódó világ – globális problémák	F: mamutcégek, világkereskedelem, csúcstechnika, bankhálózat, fogyasztói társadalom, atomenergia, környezetkárosítás, globális felmelegedés	☒ Kamionkonvoj; Jurij Gagarin szovjet űrhajós; A gyermekmunka még napjainkban is jellemző; Szeméttelítőt a város tövében; A hírhedt New York-i World Trade Center O: A vasúti közlekedés; Globális felmelegedés; A csernobili katasztrófa; Egy-milliárdan éheznek a világban; 9/11 Mf: 1., 2., 3., 6.	Mutassunk rá arra a tényre, hogy a fogyasztói társadalmak lakossága 20 százalékát teszi ki a Föld összlakosságának, viszont a megtermelt javak 80 százalékát fogyasztja el.
45.	26. A kommunizmus bukása. Az Európai Unió	F: kelet-berlini felkelés, prágai tavasz, Varsó Szerződés, emberarcú szocializmus, áruhiány, Brezsnyev-doktrína, szabad választások, Európai Unió, euro, Európai Parlament N: Hruscsov, Gorbacsov	☒ Hruscsov az ENSZ-ben; Tiltakozók Prágában, 1968; „Gorbi” és Reagan elnök találkozója; A berlini fal, amikor az már nem volt határ (1989); Az Európai Parlament strassbourgi épülete 🌐 A hajdani Jugoszlávia	Hívjuk fel rá a figyelmet, hogy a szovjet megszállás alatt élő országokban időről időre találunk példákat a rendszer átalakítására felülről indított reformkísérletekre, illetve a

		É: 1953, 1956, 1968	helyén függetlenné vált államok ma; Kövesd nyomon az Európai Unió bővülésének történetét! O: Az 1968-as prágai tavasz; A „kis hidegháború” A délszláv háborúk Mf: 1., 2., 3., 4.	társadalmi elégedetlenségből kifejlődő összecsapásokra is!
46.	A romániai forradalom	F: securitate N: Tőkés László T: Temesvár, Bukarest É: 1989. december	☒ Tőkés László; Pillanatkép a romániai forradalomból	Az előző leckével együtt, összevontan is feldolgozható.
47.	Összefoglalás		Mf: (Összefoglalás)	Csoportmunka a tankönyvi kérdések alapján. Közös megbeszélés.
48.	Ellenőrző óra			Az óra funkciója: Visszajelzés a tanárnak és a tanulóknak.

Óra	Téma (tankönyvi lecke)	Fogalmak, nevek, évszámok, topográfia	Tanulói tevékenység	Megjegyzés
V. Hazánk a XX. század második felében				
Értsék pontosan a tanulók, hogy a második világháború után Magyarország társadalmi berendezkedését, külpolitikai igazodását jelentősen meghatározta az a tény, hogy az ország a szovjet érdekszférába került! Legyen képes a tanuló a demokratikus és diktatórikus berendezkedés megkülönböztetésére, a polgári demokráciára és a diktatúrára jellemző vonások ismertetésére! Ismerje a tanuló a szocialista társadalmi berendezkedés és gazdaság legfontosabb jellemzőit! Ismerjék a korszak legfontosabb politikusait, és az ország fejlődésében betöltött szerepüket!				
49.	27. Az ideiglenesség kora	F: malenkij robot, Ideiglenes Nemzetgyűlés, Ideiglenes Nemzeti Kormány, infláció, forint, Magyar Kommunista Párt, Szociáldemokrata Párt, Nemzeti Parasztpárt N: Kéthly Anna, Tildy Zoltán, Nagy Ferenc É: 1945	☒ Romeltakarítás Budapesten (1945); Szálasin végrehajtják a halálos ítéletet (1946. március); Ülészék az Ideiglenes Nemzetgyűlés Debrecenben; Földosztás; batyuzók utaznak a vasúti kocsik tetején; Az utcaseprő pénzt seper; Választási plakátok, 1945 O: Az 1945-ös választások; B-listázások; A szovjet katonák erőszakoskodásai Mf: 1., 2., 4., 6.	Tudatosítsuk, hogy a felszabadulás egyben megszállást is jelentett! A háború befejezésével újjáépítés és földreform következett Magyarországon, előkészítették a demokratikus választásokat.
50.	28. Két választás Magyarországon	F: Baloldali Blokk, szálamitaktika, Magyar Dolgozók Pártja, egypárti diktatúra, Alkotmány N: Rákosi Mátyás É: 1945, 1947	☒ A köztársaság kikiáltása; Tildy Zoltán köztársasági elnök; Nagy Ferenc; Kovács Béla; A híres kék cédulák egyike; Rákosi Mátyás O: A szovjet katonák erőszakoskodásai Mf: 1., 2., 3., 6.,	Hangsúlyozzuk, hogy a Magyar Dolgozók Pártjának hatalomra kerülésével Magyarországon megszűnt a parlamenti demokrácia, és egypárti diktatúra kezdődött!
51.	29. A határon túli magyarok	F: lakosságcsere, csehszlovákiai magyarság, kitelepítés N: Sütő András T: Kárpátalja, Felvidék	☒ A kényszerkitelepítések áldozatai; Szlovák és magyar hivatalnokok felügyelik a kitelepítést; Székely kapu	Ismétlés: A magyar területi revízió sikeres lépései.

			Erdélyben; Árterületté alakított, egykor magyarok lakta terület Erdélyben; Sütő András (1927–2006) O: Osztrák államszerződés; Illyés Gyula az erdélyi magyarok jogfosztottságáról; Fekete március Mf: 1., 2., 3.	
52.	Még hidegebb napok. Megtorlás Délvidéken	T: Bácska, Délvidék É: 1942	☒ A délvidéki vérengzés áldozatai ☒ A délvidéki mészárlás főbb területei	Ismétlés: A délvidéki tragédia. Az előző leckével összevontan is feldolgozható.
53.	30. A Rákosi-korszak	F: tervgazdálkodás, államosítás, kollektivizálás, kötelező beszolgáltatás, kulák, téesz, koncepciók percek, Rajk-per, Államvédelmi Hatóság N: Rákosi Mátyás, Kádár János	☒ Rákosi Mátyás; Az ÁVH létrehozása; A magyar társadalom allegóriája; Elrejtett gabonát keresnek egy „kulák” padlásán; Plakát az úgynevezett Rákosi-címerrel; Könyvnap plakát, 1951; Május 1-jei felvonulás (1949) O: A pócspetri ügy; Részlet egy kitelepített visszaemlékezéséből; A beszolgáltatásra kijelölt termények; Az évszázad mérközése Mf: 1., 2., 3., 7.	Mutassunk rá arra, hogy a Rákosi-korszakban a gazdaságban, politikában a sztálini modell volt a meghatározó!
54.	Mindszenty József (1892–1975)	N: Mindszenty József F: klerikális reakció	☒ Mindszenty József; Mindszenty József letartóztatásakor	Az előző leckével együtt is feldolgozható.
55.	Faludy György: Pokolbéli vig napjaim	N: Faludy György T: Recsk	☒ Faludy György; A <i>Pokolbéli vig napjaim</i> egyik kiadásának borítója; A recski emlékmű...	
56.	31. Reformtól a forradalomig	F: MEFESZ N: Nagy Imre, Gerő Ernő É: 1956. október 23.	☒ Nagy Imre bejelenti a parlamentben az „új szakasz” programját; Rákosi Mátyás utolsó nyilvános beszéde; MEFESZ-gyűlés Szegeden O: Részletek Nagy Imre 1953. július 4-ei miniszterelnöki programbeszédéből; Nagy Imre; Háty Gyula író (1900–1975) Mf: 2., 3., 4., 5.	Foglaljuk össze a forradalomhoz vezető lépéseket!
57.	32. 1956. október 23.	F: MEFESZ, lyukas nemzeti-szín zászló, Sztálin-szobor, Magyar Rádió, Molotov-koktél N: Nagy Imre É: 1956. október 23. T: Széna tér, Corvin köz, Tűzoltó utca	☒ 1956. október 23-án felvonuló fiatalok; Tömeg a budapesti Petőfi-szobornál 23-án délután; Tüntető fiatalok a Parlament előtt; ÁVH-s alakulat a Rádió épületénél; A forradalmárok a Sztálin-szobrot egészen a Belvárosig vontatták; Szovjet tankok Budapest utcáin ☒ Keresd meg a szabadságharcosok ellenállási központ-	Tudatosítsuk, hogy az 1956-os magyar ellenállás nem volt példanélküli a szocialista országok történetében!

			jait a várostérképen! O: A Sztálin-szobor; Részlet Gerő Ernő rádióbeszédéből Mf: 1., 2., 3., 5.	
58.	33. A forradalom győzelme	F: Szabad Európa Rádió, MSZMP N: Maléter Pál, Kádár János T: Budapest, Tököl, Moszkva	☒ Tüntető a Parlament előtt; A Parlament előtti sortűz áldozatai; A mosonmagyaróvári sortűz áldozatai; Nagy Imre bejelentést tesz a rádióban; Maléter Pál a szovjetekkel tárgyal K: Nézz utána, mit jelképezett az ötágú vöröscsillag! Keresd meg Záhonyt egy földrajzi atlaszban! O: Részlet Nagy Imre rádióbeszédéből; Két szemtanú; A szuezi válság Mf: 1., 2., 3.	Hívjuk fel a rá a figyelmet, hogy az 1956-os forradalom és szabadságharc lehetővé tette egy, a környező szocialista országokhoz képest szabadabb, liberálisabb társadalom építését!
59.	34. Megtorlás és stabilizáció	F: munkásörség, Kommunista Ifjúsági Szövetség, Kádárkorszak, Hazafias Népfront, úttörőmozgalom, magánvállalkozás, háztáji gazdálkodás, útlevel, N: Kádár János É: 1956. november 4.	☒ Megrongált szovjet tank; Munkásörök esküetele; Röp-lap 1956-ból; Munkásörök felvonulása 1957 tavaszán; A százezredeik Trabant átadása Budapesten (1975) O: A „magyar kérdés”; A „pufajkások” Mf: 2., 3., 4., 6.	Hívjuk fel rá a figyelmet, hogy a Kádárkorszak a Rákosi-diktatúrával szemben merőben más vonásokat mutatott fel!
60.	Nagy Imre (1896–1958)		☒ Nagy Imre miniszterelnök a Paris Match címlapján K: Nézz utána – például a világhálón –, hogy miért szimbolikus helyszín a 301-es parcella!	Célszerű a 33. leckével együtt feldolgozni.
61.	A Forgószél		☒ A <i>Valóság</i> című újság cikke a november 4-ei szovjet agresszióról	Célszerű a 34. leckével együtt feldolgozni.
62.	35. A hatvanas–hetvenes évek Magyarországa	F: Kádár-rendszer, háztáji, új gazdasági mechanizmus, második gazdaság, gulyás-kommunizmus, frizsiderszocializmus, „legvidámabb barakk”, pártarisztokrácia É: 1968	☒ Kádár János a „jó évtizedben”; Alföldi tanya 1980 körül; 1 forintos érme az 1970-es évekből; Panelházak alkotta lakótelep; „Frizsiderszocializmus” Mf: 1., 2., 3., 6.	„Aki nincs ellenünk, az velünk van!” Ismertessük a kádári kiegyezés alapelemeit!
63.	36. A „puha diktatúra”	F: három T N: Aczél György	☒ Az infláció ábrázolása egy korabeli vicclapon (1979); Aczél György (1917–1991) ünnepélyesen megnyitja a könyvhétet; Az Illés együttes; Illyés Gyula (1902–1983) feleségével; Bacsó Péter filmje, <i>A tanú</i> O: A szocialista realizmus a filmművészetben Mf: 1., 2., 4., 5.	Az életszínvonal emelését a nyolcvanas években már csak hitelfelvétellel lehetett megoldani. Mutassuk be, hogy ennek eredményeképpen jelentős eladósodás kezdődött!
64.	37. A rendszerváltás	F: szamizdat, második nyil-	☒ Tiltakozó plakát a bős-	„Kádárnak mennie

	előtt	vánosság, eladósodás, ellenzéki mozgalmak, többpárt-rendszer N: Gorbacsov	nagymarosi vízlépcső ellen; <i>A Beszélő</i> egyik számának címlaprészlete; A lakiteleki tanácskozás; Ülészék az Ellenzéki Kerekasztal (1989) O: Óvintézkedések az évforduló előtt Mf: 1., 2., 5., 8.	kell!” A gorbacsovi reformok, az ország eladósodása és a rendszer reformokra való képtelensége miatt a magyar társadalom nagy része változásokat követelt.
	Kádár János (1912–1989)	N: Csermanek János József	☒ Kádár János az MSZMP főtitkáráként	Feldolgozható a 35–36. leckével összevontan.
65.	38. A tárgyalásos forradalom	F: Nemzeti Kerekasztal, privatizáció N: Antall József, Orbán Viktor, Göncz Árpád É: 1989. október 23.	☒ Új jelszavak az MSZMP utolsó kongresszusán; Nagy Imre temetése (1989); Antall József (1932–1993); Tömeg a Parlament előtt a harmadik Magyar Köztársaság kikiáltásakor; Választási plakátok, 1990; Göncz Árpád (1922–); Hazaindulnak a szovjet páncélosok O: A lakiteleki tanácskozás Mf: 1., 2., 3., 4. 5.	Tegyük világossá a tanulók számára, hogy a rendszerváltással megszűnt a szovjet típusú rendszer, és az ország gazdasági téren piacgazdaságra, politikai vonatkozásban a többpárti, parlamenti demokráciára tért át!
66.	Népi kultúra a határainkon túl	F: Sütő András, Kós Károly	☒ Pozsony, Munkács, Kolozsvár, Újvidék és Csáktornya képei 🗎 Keresd meg ezeket a településeket a történelmi atlaszban! Melyik mai ország területén találhatóak?	Feldolgozható a 29. leckével együtt.
67.	Összefoglalás		Mf: (Összefoglalás)	Csoportmunka a tankönyvi kérdések alapján. Közös megbeszélés.
68.	Ellenőrző óra			Az óra funkciója: Visszajelzés a tanárnak és a tanulóknak.

Óra	Téma (tankönyvi lecke)	Fogalmak, nevek, évszámok, topográfia	Tanulói tevékenység	Megjegyzés
VI. Állampolgári ismeretek				
Ismerje a tanuló a legfontosabb állampolgári jogokat és kötelességeket! Ismerje a Magyar Köztársaság politikai rendszerének alapelemeit, a hatalmi ágakat! Legyen tisztában a választási alapelvekkkel, ismerje a nyilvánosság demokráciában betöltött szerepét! Ismerje és értse a tanuló a polgári szabadságjogok és a demokratikus berendezkedés jelentőségét, értékeit!				
69.	39. Állam és polgára	F: demokratikus állam, állampolgár, állampolgári jogok és kötelességek, alkotmány	☒ Nelson Mandela; Magyarország címerei O: A XX. századi diktatúrák; A hadkötelezettség Mf: 1., 2., 3., 4.	Hívjuk fel a figyelmet arra, hogy a jog mindig visszatükrözi a társadalmi berendezkedést!
70.	40. A magyar állam működése	F: törvényhozás, végrehajtás, igazságszolgáltatás, országgyűlés, köztársasági elnök, kormány, bíróság, ügyészség	☒ A magyar Szent Korona; A köztársasági elnök rezidenciája: a Sándor-palota; Hazánk választási rendszere; Polgári és büntetőeljárás a bíróságon	Ismétlés: Emlékeztünk a hetedik osztályban tanultakra! Mi a hatalmi ágak szétválasztásának jelentősége?

			O: Egy új törvény megszületésének szokásos menete Mf: 1., 2., 3.	
71.	41. Jogok és lehetőségek	F: választójog, népszavazás, választott képviselők, nyilvánosság, média, diákönkormányzat	☒ Kamerák keresztüzében: a negyedik hatalmi ág a sajtó O: A nyilvánosság történetéből; A negyedik hatalom; Az ENSZ Gyermek Jogaira Vonatkozó Nyilatkozatából; A Magyar Köztársaság Alkotmánya Mf: 1., 2., 3., 4., 5., 6.	A gyakorlatban a demokrácia mindig a legaktívabbak demokráciáját jelenti. Hívjuk fel a figyelmet a politikai jogok gyakorlásának fontosságára!
72.	Összefoglalás		Mf: (Összefoglalás)	Csoportmunka a tankönyvi kérdések alapján. Közös megbeszélés.
73.	Ellenőrző óra			Az óra funkciója: Visszajelzés a tanárnak és a tanulóknak.
73-74.	Év végi áttekintés	Javasoljuk, hogy korszakonként együtt tekintsük át a magyar és az egyetemes történelmet (szinkronszemlélet). Használjuk a könyv végén található időrendi táblázatot, valamint a név- és fogalommutatót!		

A tanév során az alábbi témák közül legalább egyet részletesebben, nagyobb időkeretben kell feldolgozni

A 4. vagy az 5. óra után	Nők és férfiak a múltban. (a XIX. és a XX. században)
A 49-50. óra után	Történetek és visszaemlékezések a lakóhely XX. századi történelméből
A 71. óra után	Diákjogok, diák szervezetek a mai Magyarországon

A tanév során az alábbi témák közül legalább egyet kötelező feldolgozni

A 4. vagy az 5. óra után	Tömegtársadalom, nagyvárosi életmód
A 49-50. óra után	Családom története a XX. században

Oktatókutató és fejlesztő Intézet
A kiadásért felel: dr. Kaposi József főigazgató
Raktári szám: RE914
Felelős szerkesztő: Bartos Károly